

LATIN IFJÚSÁGI FOLYÓIRAT. LATEINISCHE JUGENDZEITSCHRIFT. REVUE LATINE DE LA JEUNESSE.

Administrator, ad quem pecuniae dirigantur: ALEXANDER
REGÉNYI, Budapest, VII., Barcsay-u. 6. (tel: 142-215).

Moderator, ad quem manuscripta mittantur: I. WAGNER DR.
Budapest, XI., Lágymányosi-utca 20. (telephon: 268-634).

Prodit Budapestini quotannis decies. Pretium subnotationis an. 1937-38. in Hungaria 3 pengoe, extra Hungariam 4 pengoe. Gyrus aerarii comparsorum postalibus in Hungaria: 57.292. Subnotatores earum gentium, unde simplex pecuniarum transmissio impeditur, utantur schidulis «Coupon réponse international» appellatis, quarum si quis decem in epistola ad administratorem mittit, pretium annum solvit. Quinis exemplaribus sextum gratuito additur.;

De Byron poeta Anglico.

Cum Byron poetae annus CD celebretur, operae pretium est¹ vitam eius et poemata considerare. Londinii XI Kal. Feb. a. MDCCCLXXXVIII natus est. Sed infelix parentibus erat. Nam pater dissolutus erat, mater quamvis bona, tamen morosa erat nec filium suum bene educare poterat. Puer ipse, quod semper ei doloris causa erat, pedibus claudus² erat.

Per primos annos in Scotia habitabat. Colles et montes illius terrae amabat: in poematis saepe de montibus legimus. Eadem erat natura pueri ludum litterarum frequentantis ac hominis iam adulti. Nam modo otiosus, tristis, in cogitatione defixus erat, modo princeps et auctor erat consilii alicuius audacis. Septemdecim annos natus ad universitatem Cantabrigiensem³ se contulit:⁴ ibi tres annos moratus est. Per totam vitam, etiam a pueris,⁵ moribus institutisque Graecorum et Italicorum

Byron in poemate «Childe Harold».

rum studebat. Itaque ex universitate egressus ex Anglia ad Lusitaniam,⁶ Melitam,⁷ Graeciam peregrinatus est. In poemati suo «Childe Harold» de locis, de picturis, de rebus gestis, de re publica Graecorum et Italicorum legimus. Cum in Graecia esset, trans Hellespontum (ut quondam noctu Leander) navit. In Angliam regressus Anabellam

quandam uxorem ducit. Sed post annum discidium⁸ erat. Tum anno MCCCXVI, cum ipse populo Anglico invidiosus esset, ex Anglia denuo profectus est, neque unquam, nisi mortuus, rediit.

Ad Helvetiam secundum Rhenum venit. Ibi cum Shelley, poeta illo Anglico egregio, paulisper manebat. Postea dum complures annos in Italia habitat,

¹ nobis utile est
² pedes eius distorti erant
³ in oppidum Cambridge
⁴ iit
⁵ ex illo tempore cum puer esset
⁶ hodie: Portugalia
⁷ Malta
⁸ finis matrimonii

Per.
Lat
020

opus suum maximum «Don Juan» scribere coeperat. In illo opere quasi apologiam⁹ vitae suae exponit et se ut satirarum scriptorem ostendit. In alio opere «Prophecy of Dante» tyrannos insectavit. Nam semper ille hominum libertati studebat. Cum illo tempore Graeci contra Turcas libertatis causam bellum gererent, Byron ipse (a. MCCCXXIV) in Graeciam profectus, Graecos auxilio et argento adiuuabat. Tamen infirmitate corporis et vertigine affectus est. Dum per pluviam equo vehebatur, febris quoque affectus, e vita excessit XII Kal. Mai. a. MCCCXXIV.

Quid de poeta ipso et operibus dicamus? Multum vere in vita eius erat, quod reprehendere possumus, neque ille cum poeta Martiale dicere poterat: «Lasciva est nobis pagina, vita proba». Tamen duabus rebus bonitatem suam ostendit. Liberalis erat, et, quod revera mortis ei causa erat, libertatem gentis oppressae vindicabat. Multi poemata eius legerunt, multi imitati sunt: ut paucos nominem, apud Gallos Hugo et Lamartine, apud Germanos Heine, apud Russos Pushkin, apud Hungaros Petöfi et Arany.

John D. Marcantoni B. A.
(Universitatis Londiniensis).

⁹ defensionem

LECTARIUS MINIMIS.

Emerici epistola ad Guilelmum de Budapestinensibus inscriptionibus¹ Latinis.

Mi amice! Heri² hora quartam postmeridianam³ accipiam⁴ epistolam Tuam. Maximam ista mihi attulit laetitiam.⁵ Ergo automobili Tu cum Patre Tuo carissimam⁶ Vindobonam ad nos venies?! O laetissimus iste dies adventus⁶ Tuus! Tandem⁷ aliquando⁷ unam⁸ hic Budapestinam⁸ erimus! Quam iucundi mihi, et eheu,⁹ quam breviter erunt tres isti dies praesentiae¹⁰ Tuae!

Animo¹¹ libentissimo¹¹ Tibi mitto — quas optasti — inscriptiones Latinas, quae apud nos in plateis¹² urbis leguntur.¹³ Sane¹⁴ quidem¹⁴ longe¹⁵ plurimae¹⁵ inscriptionum nostrarum Hungarico sermone sunt compositae; inveniuntur¹⁶ tamen hic illic in fronte publici¹⁷ aedificii,¹⁷ in basi¹⁸ statuae,¹⁸ in aditu¹⁹ pontis,¹⁹ in coemeterio²⁰ etiam Latinae, quarum nonnullas mihi notavi,²¹ ut Tibi petenti satisfacere²² possim.²²

I. Inscriptiones aedificiorum:

1. **templorum**: EGO SUM VIA, VERITAS²³ ET VITA (inscriptio basilicae S. Stephani); SOLI²⁴

DEO GLORIA (in fronte novissimi templi Helveticae confessionis); DISCITE A ME, QVIA MITIS²⁵ SUM ET HVMILIS²⁶ CORDE²⁶ (in Sancti Cordis aede²⁷); MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINVM; GLORIA IN EXCELSIS DEO (in aedicula²⁸, ubi nos missam²⁹ audimus);

2. **scholarum**: (scholae mercantilis³⁰); NON SCOLAE, SED VITAE DISCIMVS; (inscriptio gymnasii ordinis³¹ scholarum³¹ piarum³¹); PIETATI ET SCIENTIIS;
3. **inscriptio Bibliothecae Regiae Scientiarum³² Universitatis³² Hungaricae**: ARTIBVS,³³ LITTERIS, VITAE;
4. **inscriptio praefecturae³⁴ municipalis³⁴ (nocomii³⁵ olim militaris)**: IMPERATOR CAROLVS VI. (= rex noster apostolicus Carolus III.) HANC MOLEM³⁶ CONDIDIT AD SERVANDOS MILITES SENIO,³⁷ MORBIS,³⁸ VULNERIBUS³⁹ CONFECTOS⁴⁰;
5. **inscriptio palatii⁴¹ Tabulae⁴² Regiae Iudiciariae**: IVSTITIA REGNORVM FVNDAMENTVM;
6. **in Arcis porta, quae Vindobonensis Porta dicitur⁴³**: IN MEMORIAM HEROVM⁴⁴ CHRISTIANORVM PRO VRBE BVDA MORTVORVM ANNO MDCLXXXVI. *Finis sequetur.*

Desiderius Dezséry Budapestinensis.

¹ felirat = Aufschrift = inscription   ² tegnap = gestern = hier   ³ délután(i) = nachmittag = après-midi   ⁴ megkap = erhalten = recevoir   ⁵ öröm = Freude = joie, plaisir   ⁶ megérkezés = Ankunft = arrivée   ⁷ végre valahára = endlich doch = enfin   ⁸ együtt = miteinander = ensemble   ⁹ ó jaj = ach = hélas!   ¹⁰ ittlét = hiesiger Aufenthalt = présence   ¹¹ készségesen = mit Vergnügen = avec plaisir   ¹² utca = Straße = rue   ¹³ olvashatók = sind zu lesen = on lit   ¹⁴ természetesen = allerdings = naturellement   ¹⁵ a legesietöbb = die allermeisten = la plupart   ¹⁶ akadnak = es gibt = il s'en trouve   ¹⁷ középület = öffentliches Gebäude = édifice public   ¹⁸ szobor talapzata = das Piedestal der Statue = piédestal de statue   ¹⁹ hídfő = Brückenkopf = tête de pont   ²⁰ temető = Friedhof = cimetière   ²¹ följegyez = notieren = noter   ²² eleget tud tenni (a kérésnek) = Genüge leisten = satisfaire   ²³ igazság = Wahrheit = vérité   ²⁴ egyedül(i) = einzig allein = uniquement   ²⁵ szelíd = mild, sanft = doux   ²⁶ alázatos szívű (szívben) = demütig = humble   ²⁷ templom = Kirche = église   ²⁸ kápolna = Kapelle = chapelle   ²⁹ mise = die Messe = messe   ³⁰ kereskedelmi = Handels = commercial   ³¹ kegyestánítórend = der Piaristenorden = ordre des piaristes   ³² tudományegyetem = Universität der Wissenschaften = Université   ³³ művészet = Kunst = art   ³⁴ városháza = Rathaus = Hôtel de ville   ³⁵ kórház = Spital = hôpital   ³⁶ hatalmas épület = gewaltiger Bau = édifice imposant   ³⁷ agkor = Altersschwäche = vieillesse   ³⁸ betegség = Krankheit = maladie   ³⁹ seb = Wunde = blessure   ⁴⁰ megviselt = erschöpft = accablé, épuisé   ⁴¹ palota = Palais = palais   ⁴² ítélőtábla = Appellationsgerichtshof = Cour d'Appel   ⁴³ az a neve = heißt = s'appelle   ⁴⁴ hős = Held = héros

Excursio.¹

Nonnulli discipulorum ad colloquium conveni-
erunt et decreverunt die certā excursionem facere
in propinquos montes. Mox advenit dies constituta,²
sed tempestas nimis incerta erat: iam multo³
mane³ calor ingens, in caelo nubes atrae . . . Mala
omina!⁴ Timor invasit discipulos, sed unus ex eis —
cui nomen erat Stephano — persuasit condiscipulis,
ne excursionem in aliud tempus differrent.⁵ Pro-
ficiscuntur . . . Brevi tempore iam in convallibus⁶
montium ibant, oblectabantur amoenitate⁷ loco-
rum et maximis laudibus⁸ efferebant⁸ prudentiam
et consilium Stephani.

At repente intonant⁹ poli,¹⁰ crebris fulminibus
micat aether, funditur imber . . . Ad unum omnes
praeter¹¹ modum¹¹ madefacti¹² sunt. Post tempe-
statem — ut fieri solet — condiscipuli irā Stephā-
num accusant atque increpant:¹³ «Omnes asini
praeviderunt hodie tempestatem horrendam fu-
turam esse». Quibus Stephanus aequo animo re-
spondit: «Fieri potest, ut omnes *asini* praeviderint
istam tempestatem, at ego — detis¹⁴ mihi veniam¹⁴
— non praevidi». Sic repudiavit verba amicorum
argute¹⁵ quidem, sed non eleganter.

Alexius Czuppon Miskolciensis,

¹ kirándulás = Ausflug = excursion ² kitűzött =
festgesetzt = fixé ³ korán reggel = früh morgens = de
bon matin ⁴ előjel = Wahrzeichen = présage ⁵ el-
halaszt = verschieben = renvoyer ⁶ völgykatlan =
Talkessel = vallée encaissée ⁷ bájos fekvésű = reizende
Lage = site charmant ⁸ magasztal = lobpreisen =
entonner les louanges ⁹ megdördül = donnern, ertönen =
se mettre à tonner ¹⁰ égbolt = Himmelsgewölbe =
firmament, ciel, ¹¹ szerfelett = übermäßig = outre
mesure ¹² megázni = naß werden = mouiller ¹³ le-
szidni = ausschelten = gronder ¹⁴ megbocsát = ver-
zeihen = pardonner ¹⁵ szellemesen = geistreich =
spirituellement

Calendis Aprilibus.

Hoc die iocorum amatores ludibrio¹ habere,¹
quos possunt, conantur. Locus medi² aevi² optimus
de Philippo Bono rege Burgundiae eiusque coprea³
aulico³ narratur. Rex pridie Calendas Apriles a.
1466 tam laetus erat, ut copreae diceret haec:
«Cras ludibrio me habere debebis, quod nisi feceris,
caput⁴ tibi securi⁴ percutietur.»⁴ Rē verā iam ante
meridiem coprea a lictoribus ad Philippum regem
ductus est, qui in conclavi⁵ atro iudicio⁶ capitali⁶
praeerat. «Coprea — dixit rex — Calendae Apriles
iam adsunt et tu nondum me ludibrio habuisti.
In catasta⁷ igitur morieris. Mortis⁸ te condemno⁸
et iubeo caput tuum statim securi percuti.»

Coprea ab aulicis hominibus ad catastam ductus
est, quos rex quoque secutus est. Mox advenit car-
nifex,⁹ qui manūs copreae revinxit¹⁰ et cum ille
infelix caput trunco inclinavit, cecidit . . . non
gladio, sed tomaculo¹¹ magno. Omnium risus
coortus est, coprea autem inanimus¹² in catasta
corrui. «Terrore¹³ percussus¹³ de vita decessit!» —
clamaverunt omnes et Philippus quoque territus
et flens ad copream se proiecit. Tum autem hic
surrexit pileumque¹⁴ tinnientem¹⁴ protendens:
«Da mihi, Philippe — inquit — aliquot nummos
aureos, nam Calendis Aprilibus tamen ego te ludibrio
habui, non tu me!»

J. W.

¹ megréfál = zum besten haben = se jouer de qqn
² középkor = Mittelalter = moyen âge ³ udvari bolond =
Hofnarr = bouffon de la cour ⁴ lefejez = enthaupten =
décapiter ⁵ terem = Saal = salle ⁶ véstörvényszék =
Blutgericht = tribunal criminel ⁷ vérpad = Blut-
gerüst = échafaud ⁸ halálra ítél = zum Tode verurteilen
= condamner à mort ⁹ hóhér = Scharfrichter = bour-
reau ¹⁰ hátrakötöz = rückwärts fesseln = lier derrière
le dos ¹¹ kolbász = Wurst = saucisson ¹² élettelenül =
lembos = privé de vie ¹³ ijedtében = vor Schreck = dans
sa frayeur ¹⁴ csörgősapka = Schellenkappe = marotte

St. Báthory rex Poloniae, (pag. 120).

Iocosa.

1. *Stephanus*: Si animal domesticum alitur, piscis¹ aurei¹ coloris¹ multo minoris stat,² quam canis. — *Paulus*: Verum est. Sed multo difficilium est aureum piscem condocere,³ ut furem latro nemque depellat.

2. *Antonius*: Audistine, Bela, in clavichordio⁴ novo a parentibus nostris sorori meae Iuliae empto teredinem⁵ esse? — *Bela*: Heu te animal miserimum!

Franciscus Fazekas disc. Ujpestiensis.

3. *Petrus*: Noli me turbare! Caput mihi hodie gravissimum est. — *Paulus*: Quomodo potest grave esse, quod vacuum est?

4. *Magister*: Amatisne, pueri, scholam? — *Discipuli*: Ita est. Si schola non esset, neque ferias haberemus.

Ludovicus Perecz disc. Szeghalomensis.

5. Discipulus, qui calculos insufficientes⁶ in testimonio studiorum domum apportavit, a patre suo advocatur, ut rationem⁷ reddat⁷ negligentiae. Permansit autem in cubiculo et cum condiscipulis⁸ intrasset et amicum suum sub lecto iacentem perspicuus exclamasset: «Quid agis?», inter gemitum⁹ respondit: «*Politicam defensivam ago!*»

Eug. Ferenczy disc. gymn. Acad. Bpest.

6. In convivio quodam dominus interrogat convivam:¹⁰ «Amas Murillonem?» Ille respondet: «Potius Marascinum opto». Cui amicus secrete dicit: «Tu, Murillo non est liquor,¹¹ sed caseus!»

7. *Hugo*: «Manus tua squalidior¹² est, quam mea!» — *Carolus*: «At ego duplum annorum habeo!»

8. «Quid facere debemus, ut in caelum intremus?» — interrogat magister. — «Certe primum mori oportet»,¹³ dicit discipulus.

9. Duo homines dormiunt in domo quadam. *Primus* dicit: «Petre, dormis?» — *Secundus*: «Quare interrogas?» — *Primus*: «Nam si nondum¹⁴ dormis, tum velim quinque nummos petere¹⁵ a te mutuos». — *Secundus*: «Tunc dormio, et id¹⁶ altissime».

Andreas Vagács disc. eiusdem gymn.

10. Quidam homo properat¹⁷ ad amicum, medicamentarium,¹⁸ ut contra malum ventris medicamentum emat. «Da mihi, amice, medicamentum contra malum ventris!» — «Intra quot puncta (vulgo: minuta) pervenies domum?» — «Intra 20 minuta.» — «Ergo, ego do tibi quoddam medicamentum purgativum,¹⁹ et cum domum perveneris, omnia tibi bene fient.» — Postero die amicus occurrens medicamentario: «Tu es — inquit — optimus medicamentarius, sed mathematicus pessimus!»

Lud. Hekli disc. eiusdem gymn.

¹ aranyhal = Goldfisch = poisson d'or   ² kerül vmibe = es kostet = coûter   ³ betanít = abrichten = dresser   ⁴ zongora = Klavier = piano   ⁵ szű = Holzwurm = vers du bois, anobie   ⁶ elégtelen = ungenügend = mauvaise note   ⁷ számot adni vmiről = Rechenschaft ablegen = rendre compte   ⁸ iskolatárs = Mitschüler = camarade d'école   ⁹ sóhajtás = Seufzen = soupir   ¹⁰ vendég = Gast = invité   ¹¹ likőr = Likör = liqueur   ¹² pisz-

kos = schmutzig = sale   ¹³ kell = man muß = il faut   ¹⁴ még nem = noch nicht = pas encore   ¹⁵ kölcsön kér = borgen = emprunter   ¹⁶ mégpedig = und zwar = et même   ¹⁷ siet = eilen = se háter   ¹⁸ gyógyszerész = Apotheker = pharmacien   ¹⁹ hashajtószer = Abführmittel = purgatif

Salse dicta.

1. *Aegre concoqui¹ potest.*¹ Rabelais, poeta ille clarissimus a principe Balley ad cenam invitatus est. Cum petromyzon² marinus² pulcher, cibus poetae carissimus in triclinium³ latus esset et servus cum pisce poetam praeterisset, is cultro marginem patinae⁴ argenteae pulsans⁵ dicit: «Aegre concoqui potest». Tum princeps valetudini semper consulens⁶ territus est et patellam⁷ porro⁸ portari⁸ iussit.⁸ At neque ceteri hospites volebant ex hoc periculoso alimento edere, itaque poeta Rabelais ultimo loco sedens integrum piscem in patina appositum accepit et totum voluptate⁹ manifesta⁹ comedit. Princeps mirans rogavit: «Tu illum piscem aegre concoqui posse dixisti et nunc totum consumpsisti?» Tunc Rabelais subridens¹⁰ inquit: «Haud dixerim. Ego solum patinam argenteam a me pulsatam significavi,¹¹ at non piscem!» *Margaretha Mészáros* disc. Kaposváriensis.

2. *Poeta clarus Germanorum Victor Scheffel*, cum in Italia versaretur, ab amico quodam et Germania epistolam, cuius perferendae¹² pretium¹² non¹² soluta¹² erat, accepit. Epistula tantum bonam valetudinem scriptoris et aliquot inania¹³ verba continuit. Molestae¹⁴ ferens¹⁴ magnum pretium mittendi, quod pro hoc vano nuntio solvendus erat, Scheffel se simili modo amicum obliviosum castigare¹⁵ decrevit. Primum lapidem magnum in cista condidit et similiter sine nota¹⁶ solutae¹⁶ missionis¹⁶ ad eum misit. Ille se donum pretiosum ab Scheffelio accepisse putans pretium¹⁷ postnumerandum¹⁷ libenter solvit, cistam aperuit, sed perturbatus nihil nisi lapidem vulgarem in illa invenit et scidulam¹⁸ cum hac annotatione: «Nuntio tuae valetudinis bonae accepto lapis adiunctus¹⁹ de corde meo cecidit».

Ladislaua Keleti disc. gymn. IPEA.

3. Alexander Magnus, cum quondam Apellem, pictorem notissimum Graecorum adiisset et in

¹ emészthető = verdaulich = à digérer   ² tengeri orsóhal = Lamprete = lamproie   ³ ebédlő = Speisesaal = salle à manger   ⁴ tál = Schüssel = plat   ⁵ üt = schlagen = frapper   ⁶ gondol vmire = bedacht = songer à   ⁷ tálca = Platte = plateau   ⁸ tovább küldte = ließ vorübergehen = laisser passer   ⁹ szemlátomást élvezettel = mit sichtbarem Wohlgefallen = avec un plaisir manifeste   ¹⁰ mosolyogva = lächelnd = en souriant   ¹¹ értettem = ich meinte = j'entendais   ¹² nem volt bérmentesítve = unfrankiert war = n'était pas affranchie   ¹³ üres = leer = insignifiant   ¹⁴ bosszúságában . . . miatt = unwillig = agacé d'avoir dû payer   ¹⁵ megleckéztet = die Leviten lesen = infliger une leçon   ¹⁶ bélyeg = Briefmarke = timbre   ¹⁷ utánvételi díj = Nachnahmebetrag = remboursement   ¹⁸ cédula = Zettel = billet   ¹⁹ mellékelt = beiliegend = ci joint

pergula²⁰ illius de rebus, quas non intellexeret, locutus esset, auribus eius Apelles insurravit: ²¹ «Rex, tu quidem imperator maximus es, de rebus autem artem pingendi tractantibus aut sileas, aut suppressā²² voce loquaris, ne pueri tritiores²³ colorum²³ verba tua audientes tibi irrideant!»

4. Socrates aliquando Heracliti, philosophi Graecorum clarissimi opuscula valde obscura²⁴ legebat. Cum ea iam perlegisset, curiosus²⁵ quidam iudicium eius de scriptis Heracliti audire voluit. Tunc Socrates: «Partes, quas mente percepi,²⁶ divinā inspiratione scripta esse fateor, opinor igitur non intellectas quoque partes divinas esse».

5. Crates, philosophus Thebanus observavit quendam iuvenem staturā athleticā conviviis²⁷ epulisque²⁷ quotidianis manifeste crassiorem²⁸ fieri. Ita igitur eum allocutus est: «O iuvenis miserande, omitte tandem carcerem circum te crassiorem efficere!»
Andreas Uskert disc. Tatanus.

²⁰ műterem = Atelier = atelier   ²¹ odaság = zuflüstern = souffler   ²² halk = leise = de voix basse   ²³ festék-keverő = Farbenreiber = qui pilent les couleurs   ²⁴ nehezen érthető = unverständlich = difficile à comprendre   ²⁵ kíváncsi = neugierig = curieux   ²⁶ felfog = begreifen = comprendre, saisir   ²⁷ eszem-iszom, lakoma = Gastmahl, Schmaus = festin, banquet   ²⁸ kövér = dick = gros

LECTORIBUS MEDIIS

De morte Jesu Christi.

Ut in libris sacris legit *Ios Guelmino* Budapestinensis.

Nemo inimicorum Christi dormivit eā nocte Hierosolymis.¹ Concilium iam unā erat cum Caipha pontifice in casa Annae, patris eius. Iesus prius ad Annam ductus est, ut si ab sene rugoso² et astuto³ e responsis Illius aliquid peccati constitueretur, iam reus⁴ convictus⁵ ad pontificem traheretur. Ad lucem autem quaestio⁶ omni modo peragenda erat. Tempus lente labitur. Armati iam diu dimissi sunt duce Iudā Iscariote. Et ecce iam adsunt et iam adstat Iesus ante Annam, inter medios hostes. Captus es tandem, perustrat⁷ illum oculis malevolis Annas. Quis te liberabit? Nam quidquid dixeris, morti tuae erit.

«Quid fecisti?» — interrogavit prophanter. Annas, qui ante Caipham pontifex erat Iudaeorum, peritus erat legum. Optime scivit se nunc contra leges facere. Leges scilicet severe vetabant tempore noctis de quoquam quaestionem haberi. Hoc autem nec minimae curae erat ei, quia res ita erat composita, ut ad lucem actio⁸ perficeretur, ante meridiem supplicium⁹ extorqueretur,¹⁰ ad meridiem crucifixio perageretur et post meridiem ante stellam sabbati corpus de cruce sublatum sepeliretur.

Sed Iesus quoque peritissimus erat legum. Sciebat hanc quaestionem, quae de se haberetur, pro¹¹ nihilo¹¹ duci¹¹ debere non solum ideo, quia nocte, sed de ea causa quoque, quia in casa privata, et post, quia nunc non a pontifice haberetur. Nullo autem intercessit¹² verbo, ne querelā nullitatis¹³ defenderetur, quem veritas ipsa defendit. Quietus respondit: «Nihil in occulto. Sunt, qui audiebant et videbant me. interroga eos!»

Annas obmutuit¹⁴ et omnes, qui aderant cum eo. Nam si audirentur¹⁵ ii, quos Ille sanos fecit, responderent illum omnia benefecisse et ita, ut digitus Dei appareret in factis Illius. Homo talis autem laudandus est, non condemnandus. Quapropter servus Annae irā incensus pugno in faciem cecidit illum. Annas autem frustra inquirebat requirebatque et tandem rebus¹⁶ infectis¹⁶ coactus est illum transmittere pontifici. Qui cum accepisset illum, item frustra fatigabat et postremo etiam ipse omisit¹⁷ in illo quidquid peccati quaerere. Alia igitur causa mortis quaerenda erat. Tunc Caiphas ad illum versus: «Cogo te — inquit — dic mihi, si tu sis Christus filius Dei vivi?»

Iesus statim respondit: «Ego sum».

Tum Caiphas: «Audistis blasphemiam!¹⁸ Dignus est mortel!»

¹ Jeruzsálem = Jerusalem = Jérusalem   ² ráncos (bőrű) = runzelig = ridé   ³ ravasz = schlau = rusé   ⁴ vádlott = der Angeklagte = accusé   ⁵ beismerésben lévő = geständig, überführt = ayant fait des aveux   ⁶ a vizsgálat = Kriminaluntersuchung = enquête   ⁷ végigmérni = durchmustern = toiser   ⁸ az eljárás = (gerichtliche) Verhandlung = procédure   ⁹ halálbüntetés = Todesstrafe = peine capitale   ¹⁰ kicsikarni = abnötigen = extorquer   ¹¹ semmisnek tekinteni = für nichtig halten = considérer comme nul   ¹² tiltakozni = Einspruch tun = protester   ¹³ semmiségi panasz = Nichtigkeitsbeschwerde = cause de nullité   ¹⁴ meg-némulni = verstummen = se taire, rester muet   ¹⁵ kihallgatni = verhören = interroger   ¹⁶ elintézetlenül = unverrichteter Sache = sans être venu à bout de ce qu'il s'était proposé   ¹⁷ nem folytatni = aufhören = cesser, abandonner   ¹⁸ istenkáromlás = Gotteslästerung = blasphème

Christus ante Pilatum (pinxit M. Munkácsy).

8 horas veste¹⁸ caudatā¹⁸ indutum camelo vehi, is tantum intellegere potest, qui ipse interfuit. Et haec omnia multaque alia pro illo tantillo¹⁹ arrisu, pro illa laetitiuncula!

Olim in quadam fabula cum amico carissimo Karry Norman mihi rixandum²⁰ erat. Cursor²¹ ille caesareus, egomet speculator,²² qui libellos magni momenti ei adimam. Age vero, inita est dimicatio de capite.²³ In pelliculis (vulgo: filmis) Americanis rixae ideo tam verae videntur, quia sunt re vera rixae. Frustra enim rixam tantum simulare actor²⁴ in animo habet: ut primum nasus ab adversario vere percutitur vel forsitan ipse calce caeditur,²⁵ obliviscitur ea solum iocum ludumque esse et effervescens²⁶ etiam ipse re vera ferit. Sic subibit alteri iocorum alter et ecce rixa vera fit. Quod etiam mihi accidit.

Normanum ad lectum affixi isque caput margini lecti illisit (cuius rei nequaquam²⁷ auctor²⁷ eram).²⁷ Irā ille inflammatus impias²⁸ vocas²⁸ emittens²⁸ caligam calcari instructam mihi in alvum impegit.²⁹ Idque ita, ut calcar haereret bracasque meas rescinderet. Nunc iam etiam ipse irā exarsi; invectus in eum mulcaveram,³⁰ quidquid corporis attingi potuit. Sugillati³¹ ac vultu sanguinolenti eramus seminecesque, cum compositum est proelium, verum quidem, at inutile, cum esset ad³² fabulam mihi vendendum, econtra in luctamine nostro plagam³³ ingerens capiti meo speciosam — ille vicit. Ergo cunctis incassum³⁴ actis 14 dies in valetudinario curati iterum ad decertandum coacti sumus. *Finis sequetur.*

¹⁸ frakk = Frack = habit noir ¹⁹ egy kis = ein Bißchen = un peu de ²⁰ verekedni = raufen = se battre ²¹ futár = Kurier = courrier ²² kém = Spion = espion ²³ életre-halálra = auf Leben und Tod = à la vie et à la mort ²⁴ színész = Schauspieler = acteur ²⁵ rúgást kap = einen Fußstoß bekommen = recevoir un coup de pied ²⁶ dühbe jön = aufbrausen = se mettre en rage ²⁷ nem tehettem róla = es war nicht meine Schuld = ce n'était pas ma faute ²⁸ káromkodni = fluchen = jurer ²⁹ rúgni = stoßen = donner des coups de pied, botter ³⁰ elpüföl = durchprügeln = rosser ³¹ kék és zöld foltokkal = braun und blau geschlagen = ayant des bleus sur le corps ³² szerint = gemäß, nach = d'après ³³ ütés = Schlag = coup, horion ³⁴ hiába = nutzlos = en vain

Ver.

*Natura splendida   Hilaris video
Jam expergiscitur   Violas crescere
Hiems dur' abiit   Beatus adverto
Pulcher ver incipit.   Sciurum¹ salire.*

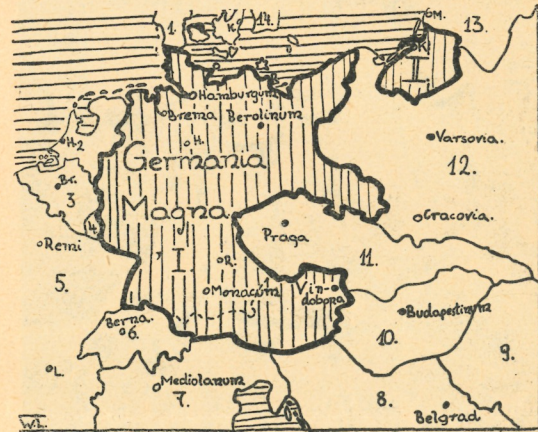
*Campi dulces flores
Magnifice splendent
Gemmabunt² arbores
Aves fritinnient.³*

M. Georgius Székely disc. Rákócziანი.

¹ mókus = Eichhörnchen = écureuil ² rügyezni = Knospen hervortreiben = pousser des bourgeons ³ csi-csereg = zwitschern = gazouiller

Germania, quae pace Versalianā imperatā 85.000 chilometrorum quadratorum cum 65 centenis milibus (6,500.000) hominum amiserat, nunc postquam Austria ultro communitatem vitae et fati-

I. Germania Magna. II. Borussia orientalis. 1. Dania, 2. Batavia, 3. Belgium, 4. Luxemburgum, 5. Francogallia, 6. Helvetia, 7. Italia, 8. Iugoslavia, 9. Rumania, 10. Hungaria, 11. Cescoslovacia, 12. Polonia, 13. Lituania, 14. Suecia.

rum cum fratribus Germanicis suscipere voluit, magnitudine secundum Europae imperium est, cuius in territorio 553.000 chm. qu. 75.000.000 incolarum vivunt. Populi¹ scitus¹ die X Apr. cunctis² fere suffragiis² affirmavit Austriacos intra fines Germaniae vivere malle. Milites Germani novos vicinos: Italos et Jugoslavos et Hungaros in primo³ suorum finium³ novorum aditu³ more militari salutaverunt. In imagine nostra equites Germani duce Rotkirch praefecto urbis Vindobonae et hussari nostri duce Károlyi praefecto alae iuxta Scarbantiam sese in vicem amicaliter salutantes cernuntur.

In Cescoslovacia Germani Sudetani, Poloni, Slovaci, Russi Subcarpathici et Hungari autonomiam sibi poscentes statum reipublicae ita mutare optant, ut Helvetiae similis sit.

Lituani in bello gentium liberati Polonis usque ad hunc annum irascentes, quia urbem Vilmam a Polonis habitatam non receperunt, Russis instigantibus⁴ nullum cum Polonia commercium habebant, quin etiam viam ferratam interruperunt.

¹ népszavazás = Volksabstimmung = plébiscite ² egyhangúlag = einstimmig = à l'unanimité ³ országhatár = Landesgrenze = frontière ⁴ uszít = aufwiegen = poussés par

Nunc demum, cum Poloni extremas⁵ condiciones⁵ imponerent,⁵ neque Russi auxilium mittere possent, Litvani in gratiam⁶ cum Polonis redire⁶ coacti sunt.

In Hispania nationales multis oppidis captis — in quibus est Lerida — tam celeriter Mari Interno appropinquant, ut in dies multi hostium in Franco-galliam transfugiant.

Ad Congressum Eucharisticum non solum ex Anglia aliisque regnis Europae, sed etiam ex

Salutatio militaris (pag. 119).

America ceterisque partibus mundi tot milia hominum in Hungariam venient, ut discipulis vacatione fruentibus⁷ hospites minus divites in scholis collocandi sint. Quae cum ita sint, Hungari sperant fore, ut etiam Germani quam plurimi congressui Eucharistico adsint.

Quot Hungari extra Hungariam essent, Sigismundus e baronibus *Perényi* in societate Cobdeniana enumeravit. Praeter Cechoslovaciam, Rumaniam et Iugoslaviam, ubi plus quam 30 centena milia (3,000.000) nostrorum fratrum sine populi scitu nobis adempti⁸ vivunt, ceteri paulatim emigrantes hisce in civitatibus habitant: 1,000.000 in Civitatibus Foederatis Americanis, 100.000 in Canada, 80.000 in Brasilia, 60.000 in Germania Magna, 25.000 in Francogallia (in legione peregrinorum⁹ 500), etc. Hoc anno, cum dies anniversarius CM mortis primi regis Hungariae Sancti Stephani celebrabitur, in congressu II mundano nostratum societas mundana Hungarorum condetur.

Pictores et sculptores¹⁰ Polonici opera sua in porticu¹¹ artificiorum¹¹ Budapestinensi exponentes admirationem omnium spectatorum moverunt. Ex tot pulcherrimis artificiiis picturam *Joannis Matejko* lectoribus hic ostendendam esse putavimus, in qua Stephanus Báthory rex Poloniae princepsque Transsilvaniae legatos Russorum in pugna ad Pskow devictorum pacemque petentium ad colloquium¹² admittit.¹²

Nuntii de amicis «Juventutis». *Otto Schmied* prof. Vindobonensis censor noster aenigmaticus doctissimus nuperrime director gymnasii Grillparzeriani factus est. Idem anthologiam «Cantate latine» inscriptam sub prelo¹³ misit.¹³ — *Alexius Czuppon* professor Frateriani Miskolciensis «Juventutem» legendam non solum viae¹⁴ et rationi¹⁴ docendi¹⁴ inseruit, sed etiam pensum scholasticum de «Juventute» scribi iussit. — *Iulianus Ágoston dr.* prof. Agriensis Societatem Amicorum Latinitatis Agriensem (breviter: *Salata*) ex lectoribus «Juventutis» condidit, in cuius conventiculis opera¹⁵ «Juventuti» interpretandae daretur.¹⁵

Fasciculus VI anni XVIII (Febr. 1934) Iuventutis omnino divenditus¹⁶ aut annus XVIII (1933—34) plenus emendi causa quaeritur a Bibliotheca Universitatis Scientiarum Budapestinensi. (IV., Feren-ciek-tere 5.)

⁵ vulgo: ultimatium mitterent ⁶ kibékül = sich versöhnen = se réconcilier ⁷ mialatt = während = tandisque ⁸ elszakít vkitől = entreißen = arracher ⁹ idegen = fremd = étranger ¹⁰ szobrász = Bildhauer = sculpteur ¹¹ műcsarnok = Kunsthalle = salon des beaux-arts ¹² kihallgatáson fogad = Audienz erteilen = accorder audience ¹³ sajtó alá bocsát = in Druck geben = faire imprimer ¹⁴ tanmenet = Lehrgang = cours ¹⁵ foglalkozni = sich beschäftigen = s'occuper ¹⁶ elfogyott = vergriffen = épuisé

RES FEMINEAE.

Lotte.

(2)

Scripsit *Henricus Lenkei*. Latine vertit *Georgius Kaul dr.* Scopensis.

Poeta, cum iam domum versus incederet, ita persecutionem quandam sentire sibi visus est, quasi lupus furibundus eum aggressus esset. Qua offensione animi tantopere correptus est, ut vix scalis escendere posset. Et cum Lotte subridente ore et epulis vespertinis bene praeparatis eum exspectaret, tantum capite illi adnuens difficile offulas²⁹ quasdam degluttivit.³⁰ Lotte, postquam animadvertit marito nescioquid accidisse, tandem ex illo quaesivit: «Aegrotasne, Friderice?»

Schillerus non respondit. Id unum aegre ferebat tunc apud Goetheum lautissimas epulas instructas esse splendentibus vasis et pretiosis vestibus et ingeniosis colloquiis, cum ipse candelā³¹ sebaceā³¹,

²⁹ falat = Bissen = bouchée ³⁰ nehezen lenyelni = herunterwürgen = avaler ³¹ faggyúgyertya = Talglicht = chandelle

cubiculo malā supellectili instructo, uxore quamvis strenuā, parum iucundā tamen, contentus esse deberet. Tacite in sella consedit truci vultu prae se spectans. Quod Lotte non diutius passa adpetitu³² quodam muliebri rem investigavit: «Goetheine domum praeteristi?»

— Videlicet. Nunc isti sibi³³ salutem³³ propinantes³³ tacite Deo gratias agunt, quod se muneribus cumulaverit!

Iamiam Lotte intellexit, quomodo res se haberet! Et: Multo peius, inquit, nobiscum³⁴ agi³⁴ potuit³⁴!

Schillerus his verbis perturbatus est. Quomodo id intellegi vellet, obstupefactus interrogavit. Lotte, sicut antea, perrexit: Si tu eadem constitutione corporis natus esses, sed sine ingenio poetae!

Schillerus paulum placato animo: Recte, inquit, dixisti. Tum, ubi plurimum, homuncio³⁵ sartorius³⁵ vel sutorius factus essem et nunc sepulcro inornato conditus essem!

Iam Lotte, ut coeperat, perrexit: Et scisne, cur Goetheus te ad convivia vespertina vocare non soleat?

Schillerus magnopere perturbatus interrogavit: Quaenam alia causa, cur ille me posthabeat,³⁶ esse potest, nisi paupertas mea et species?

At Lotte paululum concusso capite: Erras, Friderice! Goethei animus nunquam movetur facie³⁷ extrinsecus³⁷ inductā!³⁷ Sed non patitur te aliorum miserationem commovere fossis³⁸ genis tuis et tussi convulsivā. Parcere tibi vult ille homo angelicus et multo pluris te aestimat, quam ut minimam tuam maculam a vulgo vituperari vel illudj³⁹ pateretur.

Magis magisque serenum factum est os Schilleri. Sed nondum satis contentus instanter rogavit: Et cur nos tam raro coram convenimus?

Lotte etiam ad hoc respondere parata erat: «Quia valde dolet se tali habitu te videre et quia semper cuncta a se removere solet, quae aequitatem animi turbant. Meministine filio eius mortuo vesperi Eckermannum venisse dolorem⁴⁰ suum ei declaratum? Tum ille in ea re non diutius moratus est, sed imaginibus⁴¹ chalcographicis,⁴¹ quae nuper advenerant, prolatis indicavit se non diutius de iactura⁴² colloqui velle, quamquam morte Augusti totum eius pectus percussum esse certum est. Et cunctis illis lautitiis,⁴³ illā conviviatorum turbā, quae in sua domo est, ille vult conticescere magnam istam miserationem, quae tristi totius orbis fato in illo movetur.» Subito Schillerus placatus ex sella sua exsiliens laetus exclamavit: Et tam prudentem mulierculam, quam ego habeo, ille tamen suam nominare non potest!

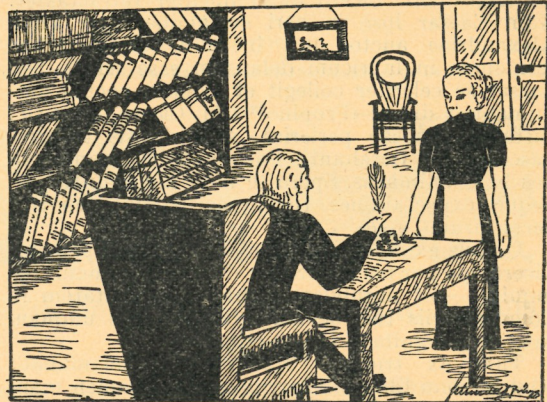
Quod, cum diceret, Lottam complexus est, quae illud colloquium iocose his verbis finivit: Et, mihi crede, si ego eligere potuissem, utrum vestrum maritum habere vellem, licet tot difficultates obstitissent, tamen tua sponsa facta essem.

Quae cum illa dixisset, Schillerus prope mensam scriptoriam consedit, ut summo animi vigore «Demetrium», tragoediam suam, scribere pergeret.

(Finis.)

³² ösztön = Instinkt = instinct ³³ egymás egészségére isznak = sie trinken sich einander Gesundheit zu = boire à la santé l'un de l'autre ³⁴ járhattunk volna = es könnte uns ergehen = nous aurions pu nous en trouver ³⁵ kis szabó = Schneiderlein = petit tailleur

³⁶ mellöz = hintansetzen = laisser de côté ³⁷ külsőségek = Außerlichkeiten = choses extérieures ³⁸ beesett = eingefallen = creux ³⁹ kigúnyol = dem Spott aussetzen = se moquer ⁴⁰ részvét = Beileid = condoléance, sympathie ⁴¹ rézmetszet = Kupferstich = eau forte, gravure sur cuivre ⁴² veszteség = Verlust = perte ⁴³ pompázás = Prunksachen = luxe

Caesarem a Cicerone hospitaliter exceptum esse. (8)

Ad fabulam *Th. Birtii* latine libere tradidit *Aemilius Láng*
[O. Praem. Keszthelyensis.]

Ventidius fuit mulio²⁶ ille famosus, qui auctore Caesare nuperrime calceos²⁷ mutavit.²⁷ Qui erat homo incultus, ventriosus, totus adeps, labiis tumidis atque demissis, genis neglegenter rasis, qui semper cum servis confabulari assuetus in circulis nobilium more suis²⁸ saginati²⁸ tantum grunniebat,²⁹ cum dominus eius Caesar aliquid salse dixerat. Terentiae molestissimum erat cum monstro hominis, qui praesaepia olebat, ex eodem catino cenare. Accumbentibus a servis allatus est aper in reposito³⁰ docte impositus, qui suavem spirabat nidorem.³¹ Subito accessit scissor, qui aprum ossibus fractis scite laceravit frustaque habili manu composuit. Caesar carnem aprinam ab Arabe, qui ad pedes eius stabat, ministratam digitis tenens: «Hercle, noster Cicero, — inquit, — venator factus aprum confixit.»

— Apros nunquam iaculatus sum, sed eo magis venabar cogitationes.

— Cogitationes? Ain' tu?

— Quod quidem non est mirandum. Etenim ego ipse nullas habeo, quamquam iisdem me sustento, venabar igitur eas in lucis Musarum ad fontem sapientiae Aristotelis et Platonis.

— Aristoteles et Plato, — respondit Brutus, — sunt sancti viri, qui quasi spiritu divino inflati

²⁶ öszvérhajtó = Maultiertreiber = muletier ²⁷ szenátorrá lett = er wurde senator = devint sénateur ²⁸ hizott disznó = gemästetes Schwein = porc engraisé ²⁹ rőfög = grunzen = grogner. ³⁰ polcos táltartó = Tafelaufsatz in mehrere Etagen abgeteilt = étagère (où se déposaient les divers plats du repas) ³¹ ételszag = Speisengeruch = fumet

nobis adorandi esse videantur, sancti, sicut fontes Nili.

Ventidius avide cibo se replebat et interdum inarticulatum nescio quid ore hiantem mussitabat.³² Sed Cicero non potuit contineri, quin diceret: «Irreparabile damnum cepimus eo, quod bibliotheca Graecorum instructissima Alexandriae exusta est.» Oculi nigri Caesaris sub superciliis contractis irā flagrabant. Cicero dicta libenter retractasset. Nam Caesar ipse in acri certamine inter vicos Alexandriae auctor fuit incendii. Cicero igitur sermonem in lubricum delapsus esse sensit. Sed Caesar se celeriter collegit et arrepto poculo perhumaniter dixit: «Propino³³ tibi, Cicero, bene te! Litterae Graecae perierint, sed scriptis tuis renascentur et florebunt! Fac valeas et maneat in nos bene animatus. Spero te mihi non defuturum, neque expectationes tui, quas patriae movisti, decepturum esse».

Quibus ex dictis incredibilem laetitiam percepit Cicero, qui par pari referens: «Nitorem sermonis, — inquit, — et mirabilem rerum perspicuitatem in Commentariis tuis de bello Gallico quis unquam satis pro dignitate laudaverit!»

Tum ex triclinio Mamurra interclamabat: «Qui quidem liber celeberrimus est, attamen mancus;³⁴ auctor enim oblitus est mei, qui pontem in Rheno flumine fecissem et tormenta adversus Gallos collocassem.»

Caesar, qui huiusmodi licentiam vocis et linguae non attendebat, blanda voce sic perrexit: «Cicero et Caesar ideo tantum sunt, ut alter, quod alteri deest, suppleat. Quaeritur, uter utri anteponendus sit, uter utrum aeterniore gloria superet. Libros scripturus es de officiis hominis atque diis fatoque. Quae dixisti, mecum reputabam. Haec omnia sunt thesauri politioris humanitatis, cui tu idem ipse auctor es. At ego omnia ad usum et utilitatem refero: fines imperii Romanorum propago, colonias condo, rem publicam administro, aedificia publice extruenda curo, fastos corrigo et praesum, si opus est, exercitui. Tu populos imperii nostri tuo ingenio acri alis, tu posteritatem futurorum saeculorum docebis et erudies. Mihi succedent meliores, qui me glorius superabunt, tibi nunquam.»

Hic Ventidius mirans suspexit Caesarem et inanes sonos edidit. Caesar poculo iterum arrepto vix degustavit vinum. Cicero autem iucunditate perfusus: «Feliciter tibi,³⁵ Caesar, — inquit, — bene vos,³⁶ dilectissimi hospites!» Simulque poculum uno impetu³⁷ epotavit. Quae res Terentiae stomachum movit irataeque rubore suffusa est. Nam ambitio viri miseranda erat. Interim puer in manus aquam dedit. Dein apponitur patina intuborum³⁸ cum ficedulis³⁹ in orbe dispositis.

Subito clamor et strepitus. Cochlear manu alicuius emissum magno cum crepitu decidit in pavimentum. Eodem puncto temporis irruit ingens canis inter servos terrifico cum latratu. Cicero necopinato clamore tremefactus brachiis sublatis acclamat: «Unde hoc monstrum horribile visu?» Canis caudam movens iam Caesaris manum lambabat, mox autem avide devorare coepit frusta panis adipata mensae subiecta et parum abfuit, quin orbem subverteret. Terentia irā inflammata exsiluit: «Eiicite foras bestiam!»

Caesar compressis dentibus sibilum dedit, quo canem ad se vocavit. Canis extemplo corpus ad pedes domini prostravit. «Quod quidem pessime

fecisti, Mamurra!» — dixit Caesar. — Fac expellas eum foras! Eram⁴⁰ nostram carissimam multis precibus obsecramus, ut nobis peccatum ignoscat!»

Mamurra autem iam incaluit vino: «Grafia dis, quod hinc non est crocodilus», — clamabat laetitia elatus. — En canis regius! idem, quem Cleopatra, venustissima reginarum, nostro Caesari dono dedit. — Labris crepabat:⁴¹ Cleopatra, Cleopatra...» Caesar oculos minaces et igne micantes in homine intemperanti fixit, qui — mirum! — statim consiluit canemque quietus eduxit. Cicero, ut cogitationes ab eo, quod accidit, averteret, molestum silentium rupit: «Estne Cleopatra re vera tam pulchra et venusta, ut fama tenet?»

Vox Caesaris mirum in modum vibrabat, acsi suis cogitationibus pasceretur, eisque delectaretur et perfrueretur, cum diceret: «Quid est pulchrum? Odorem rosarum cogito. Si tu naribus duxeris auram halitus rosae plenam, quaerasne, an rosa, quae ibi rubescens dehiscat ac sese pandat, pulchra sit, necne? Ceterum videbis illam, si Romam venerit.»

Brutus, qui huc usque in cogitatione defixus erat, aures arrexit et frontem contraxit. «Quid? reginam Romam esse venturam? Romam fore sedem Cleopatrae?» Aspectus eius interceptum truce Terentiae aspectum, qui dicere videbatur: «Ecce Superbus⁴² alter! eum ipsum velle, nefas, regem fieri Romae». Sed Brutus caput quatiebat et mox rursus in somniis haesit.

Interea novum allatum est ferculum cum patina argentea, in qua pavo fuit impositus. Plumae versicolores capitis et cervicis in sublime erecti non fuerunt devulsae, velut si avis viveret; adde, quod gemma cauda in formam ingentis flabelli⁴³ explicata iucundissimum praebebat spectaculum. Pectus et clunes⁴⁴ erudita scissoris manu in frustra scissa ad edendum excitabant. Cicero propter delicatum cibum laudabat uxorem. Ventidius quoque solito clarius locutus est: «Cupedia,⁴⁵ vera cupedia!» Quin et Caesar, qui totam domum sibi conciliare in animo habebat, perhumaniter dixit: «Quam lauta vena! Per deos immortales! Vos me hospitio luxuriosissimo atque sumptuosissimo accipitis. Quod quidem, fateor, non sperabam, ego enim in illa semper eram sententia mensam tenuem esse signum verae amicitiae.»

Terentia haud incerta, quid responderet: «Hanc cenam, obsecro te, e regia Cleopatrae venienti nimis modicam fore arbitrabar». Caesar affirmabat reginam esse modestam mulierem, quae frugaliter viveret. «Pavo in nostra villa est saginatus,⁴⁶ — perrexit Terentia. — Quae avis mihi semper odiosa erat dignaque, quae caederetur; nam ornamentum

³² szakállába morog = in den Bart brummen = murmurer dans sa barbe ³³ ráköszönt, vkinek egészségségére iszik = zutrinken = trinquer à la santé de qqun

³⁴ csonka = unvollständig = incomplet ³⁵ áldás rád! = Glück und Heil! = bonne chance! ³⁶ egészségtetekre! = Auf Euer Wohl (prosit)! = à votre santé!

³⁷ egy hajtásra = in einem Zuge (im Sturz) = d'un trait ³⁸ endivia = Endivie = endive ³⁹ kerti poszáta = Feigendrossel = becfigue ⁴⁰ úrnő = Herrin = dame

⁴¹ csettint = schmalzen = claquer ⁴² Tarquinius Superbus ⁴³ legyező = Fächer = éventail ⁴⁴ hátsócomb = Hinterkeule = pilon ⁴⁵ finom falat = Leckerbissen = friand morceau ⁴⁶ hizlalt = gemästet = engraisé

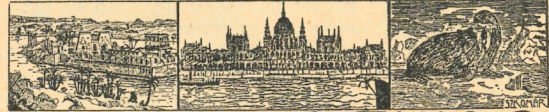
capitis simillimum est insigni regni. *Quem igitur caedi iussi, quod capiti insigne regium haberet impositum.*

Convivium subito conticit. Omnes sensum dīctorum mente comprehenderunt, id tamen agebant, ut non intellexisse viderentur. Cicero vario sermone animos alio transferebat, sed Caesar, qui verba Terentiae in medullas⁴⁷ demiserat,⁴⁷ se a molestia iam non collegit. Cum carnem pavoninam esurus erat, repente nauseabat.⁴⁸ «Rex caesus» — fastidium stomacho movit. Repente exsiluit et foras exiit. Quem Brutus et servi praecipites persecuti sunt. Mutum silentium. Animi expectatione suspensi et attoniti. Haud longa fuit mediū temporis mora et iam aderat vinumque poscebat. Duobus capacibus scyphis⁴⁹ uno impetu exhaustis iterum sui compos fuit. Terentiam nec sermone nec visu dignatus est. *(Continuabitur)*

⁴⁷ szívére venni = so recht zu Herzen nehmen = avoir le cœur ulcéré ⁴⁸ rosszul lenni = eine Übelkeit empfinden = être écoeuré ⁴⁹ serleg = Becher = gobelet

pardus statim praecurrit vertragumque facillime vicit.

¹ birközás = Ringkampf = lutte ² teljesen = gänzlich = exactement ³ végig bekenni = überall beschmieren = enduire entièrement ⁴ megmarkolni = anfassen = empognen ⁵ küzdőtér = Ring = ring ⁶ tonna = Tonne = tonne ⁷ iszap = Schlamm = vase ⁸ ragadós = zäh = gluant ⁹ sikamlósság = Schlipfrigkeit = glissant ¹⁰ négylábú = Vierfüßler = quadrupède ¹¹ agár = Windhund = lévrier

GEOGRAPHICA.

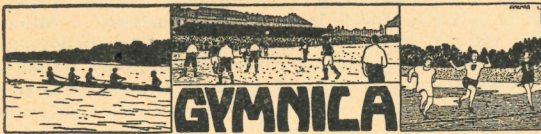
Cum pendulo Eötvösiano in finibus Persarum. (2)

Scriptis *Iulius Banai* in Persia. Latine reddidit *Val. Fehér* O. S. B. Ginsiensis.

In illa Persiae regione, ubi laboramus, parallelae sunt designatae sectiones²⁸ terrae centum fere chilometra longae, spatio inter se decem chilometrorum; secundum has sectiones instrumenta in stationibus singulorum chilometrorum intervallo collocamus, atque signis, quae ibi consecuta sunt, pensatis²⁹ et comparatis designantur loca, ubi terra in duum fere milium metrorum altitudinem perforatur. Nimirum saepe accidit, ut ad naphtham non perveniatur.

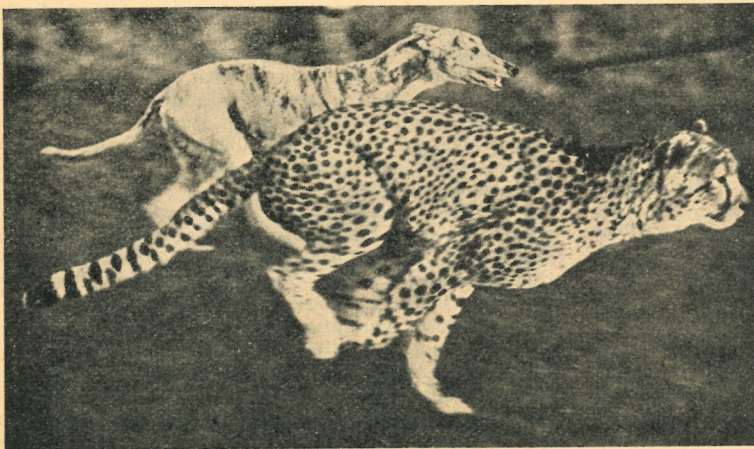
Regio, ubi laboramus, plane vasta atque deserta est. A mense Martio usque ad Novembrem nihil pluviae cadit, et cum simul ad gradum fere 30. geographicae latitudinis, sol tanto fervore³⁰ atque aestu³⁰ radios in circuitu diffundit, ut verbi causa in mense Octobri calor circiter ad 50. gradum in

²⁸ szelvény = Parzelle = section ²⁹ mérlegel = erwägen = apprécier ³⁰ izzó forrótság = glühende Hitze = chaleur ardente

Luctationis¹ duo genera nostris temporibus coluntur: genus liberum et genus antiquum. In hoc genere tamen luctatores hodierni non omnino² athletas antiquos imitantur, qui nudis corporibus oleo perunctis³ luctabantur, quo difficilius alter alterum manibus comprehendere⁴ posset. Nuper in urbe Sancto Francisco generi libero novitas generi antiquo similis addita est. Sicut in imagine nostra cernitur, in arena palaestrae⁵ aliquot millepondia⁶ limi⁷ densi et glutinosi⁸ posita sunt, ubi luctatores propter lubricitatem⁹ loci vix stare potuerunt.

Quadrupedum¹⁰ leopardus videtur esse velocissimus. In certamine enim cursus in stadio Essexiensi ab Anglis edito, simul vertragus¹¹ canum velocissimus et leopardus e carcere missi sunt, leo-

thermometro crescat. Herbae pluviosā hieme germinantes³¹ — ut gramina, caules,³² vel arundines et iunci³³ in paludibus — aestate usque ad radicem exuruntur³³, quas herbas si forte pastores vel homines³⁴ camelis vecti³⁵ passim incenderunt, ignes longis flammis flagrantēs celerrime latissimas terras percurreunt. In maximo aestu saepissime atque adeo semper fere sub oculis spectantium fatae morganae³⁶ subiiciuntur. Summa enim superficies³⁷ terrae refulgens, quā radii solis plane repercutiuntur, mendax³⁸ visum spectanti obicit: nempe haud ita procul lacus vel mare esse ibique obscurae incertaeque figurae rerum vel undarum aequore summo³⁷ repercuti videntur. Qua re oculorum³⁹ intuitus³⁹ adeo confunditur atque turbatur, ut sine acu magnetica⁴⁰ nemo non facile itinere deerret, propterea quod arbores nusquam nisi in ripis fluviorum crescent, atque casae⁴¹ luteae⁴¹ Arabum inter se sunt ita similes, ut vix quisquam loci situm ac regionem circumspicere⁴² possit.

Pars incolarum in officinis oleariae Societatis laborant, alii greges ovium agitant in latissima solitudine, pars fluvios accolit et paludes; in quarum ripis aliquot pagi sunt in iisque casae luto aedificatae, quas homines unā cum animalibus habitant. Qui postquam primae guttae pluviales deciderunt, agros modica latitudine tritico⁴³ conspergunt et ligneo aratro humum proscindunt.⁴⁴ ita fit opus agri colendi. Aristas mense Aprili maturas decerpunt, ex iis grana baculis excutiunt⁴⁵ et lapideā molā⁴⁶ trusatili⁴⁶ molunt, ex farina panes placentae⁴⁷ similes coquunt. Iumentorum duo genera habent, asinorum et mulorum; equi et cameli nusquam sunt, nisi in illis pagis, qui a ditioribus civibus incoluntur. Domesticorum animalium duobus generibus utuntur, ovibus et gallinis. Boves buffeli⁴⁸ et vaccae raris locis sunt; sus incolis ignota est.

In paucis oppidis cives primitivum opificium⁴⁹ et mercaturam exercent. Omnis eorum vita in publico⁵⁰ exigitur; scilicet in plateis⁵⁰ sunt apertae tabernae et popinae.⁵¹ Cives locupletiores in solaris⁵² cauponae sedent et vinum crematum⁵³ bibentes sonumque grammophoni audientes de negotiis consilia⁵⁴ conferunt,⁵⁴ cum interea pipas⁵⁵ aquarias⁵⁵ sugunt. In iis locis paucae sunt viae ferratae, commercium⁵⁶ habetur automobilibus; tamen quia nullae sunt viae stratae,⁵⁷ pluviam tempestate propter crassum lutum cessat omne commercium.

³¹ kihajt = hervorsprossen = pousser ³² kóró = Stengel = fane ³³ káka = Binse = jonc ³⁴ kiszárás = ausdorren = être brûlé, séché ³⁵ karaván = Karawane = caravane ³⁶ délibáb = Luftspiegelung = mirage ³⁷ felszín = Oberfläche = surface ³⁸ csalóka = täuschend = fallacieux ³⁹ látás = Sehen = vue ⁴⁰ iránytű = Kompaß = boussole ⁴¹ sárkunyó = Lehmhütte = cabane de boue ⁴² megfigyel = beobachten = observer ⁴³ búza = Weizen = froment ⁴⁴ felszánt = pflügen = labourer ⁴⁵ kiver (csépel) = gsdreschen = battre (le blé) ⁴⁶ kézimalom = Handmühle = moulin à bras ⁴⁷ lángos, lepény = Kuchen = aalette ⁴⁸ bivalye = Büffel = buffle ⁴⁹ ipar = Industrie = industrie ⁵⁰ utca = Straße = rue ⁵¹ lacikonyha = Garküche = rôtisserie en plein air ⁵² terrasz = Terrasse = terrasse ⁵³ pálinka = Schnaps = eau de vie ⁵⁴ megbeszél = besprechen = discuter ⁵⁵ vízipipa = Wasserpfeife = narghilé ⁵⁶ közlekedés = Verkehr = trafic ⁵⁷ műút = Kunststraße = chaussée

LECTORIBUS MAIORIBUS.

Vivum Latinum.

1. **Certamen Poeticum Ruspantinum.** A Romana Studiorum Universitate novum indictum est certamen poetum latinum ex legato doctoris Ruspantini institutum. Ad ipsum cives et peregrini invitantur his legibus, ut carmina non minus quinquaginta versibus constent, et ante diem trigesimum mensis Iunii huius anni 1938 ad «Praesidem Facultatis Litterarum et Philosophiae Regiae Studiorum Universitatis — Romae» inscripta perveniant sine nomine auctoris, quod in involucri sigillis obsignato continebitur. In involucri facie inscribetur sententia quaelibet, quae iisdem verbis in fine carminis exprimitur. Praemium victoriae erit summa Italicarum libellarum trium milium et ducentarum quinquaginta.

2. **Lectoribus Anglis.** Viget adhuc in Anglicis collegiis mos Latinos et Graecos versus condendi? Iubentur etiam nunc discipuli in examine selectos locos vestratium poetarum Latinis aut Graecis numeris interpretari? Prodeunt — horum studiorum testes — hoc quoque saeculo nobilissimae syllogae, quales fuere saeculo praeterito: Anthologia Oxoniensis, Sabrinæ corolla, Camus? An etiam apud vos studia humanitatis in dies angustioribus terminis circumscribuntur et versus Latinos et Graecos pangendi ars in desuetudinem abit? Haec si nos, qui in continenti habitamus, aut ipsi aut per magistros vestros docueritis, gratissimum nobis feceritis. Vestra enim res scholastica a re scholastica reliquarum gentium Europaearum prorsus abhorrens nobis magnam partem ignota est. — Valete nec nobis respondere gravati sitis! *Fr. Palata Moravus.*

3. **De idearum classicarum in vitam Britannicam effectu** in aula Universitatis Budapestinensis insignis Hungariae hospes Sir Richard Livingstone, praeses Collegii Oxoniensis «Corpus Christi» scholas habuit, ad quas multi et amplissimi viri convenerunt. Sententiarum ordo hic fere fuit: — Studia litterarum antiquitatis his temporibus quoque magnam in Britannia vim exercent. Quae quidem vis imprimis in litteris Britannicis saeculi XIX percipitur, eadem tamen circulum hominum litteratorum transgressa est. In numero Societatis Studiis Antiquitatis promovendis (Classical Association) triginta novissimis annis praesides ministrorum, cancellarii, ministri, archiepiscopus, praesides academiarum summiq; directores argentariarum erant. Vis ista humanismi praecipue rationi studiorum scholarum mediarum (Public Schools) est attribuenda, ubi nempe vel maxima cura litteris antiquitatis navatur. In Britannia ii, qui in rebus publicis oeconomicisve summis funguntur muneribus, gradus academicos plerumque studiis antiquitatis neque (ut in Hungaria v. gr.) iuris prudentiae vel oeconomiae publicae acquirunt. Oxoniae peculiaris ratio studiorum antiquitatis est evoluta, quippe quae multum abhorret a philologia classica terrae continentis. Duae partes exstant Oxoniae istorum studiorum. Partim litteris Graecis Latinisque navatur opera, partim vis illa indagatur, quam humanismus aetatibus diversis in vitam ac mentem cogitationesque hominum exercebat. Studiosus igitur Oxoniensis minus rerum cognitionis, quam gradus cuiusdam eruditioris humanismi fit compos. Huiusmodi cultus et humanitas effecit, ut in Britannia nobilissima ingenii libertas nasceretur neque illa respublica mere commercialis imperiosaque fieret, quae quidem evolutio post tantam in industria rerum commutationem iusta fuisset. *Julius Kováts dr. Budapestinensis.*

Librorum recensio.

Mirko Jelusich: Caesar. Történelmi regény. Budapest 1936. Grill Károly könyvkiadó vállalata.

Nostris temporibus alii post alios exstiterunt scriptores, qui virorum clarorum vitam et facta non historicorum more modove, sed fabulosae narrationis instar, quo magis legentium animi delenirentur — id quod aetatis nostrae est signum et nota — vigore et venustate descriperunt, ut apud Germanos Aemilius Ludwig, Stephanus Zweig, apud Franco-Gallos André Maurois, apud nostrates Zsolt Harsányi et multi alii. Nuper Mirko Jelusich, scriptor Austriacus vitae Caesaris vivida ne dicam scenica expositione tantam excitavit admirationem, ut brevi tempore in decem linguas conversus sit.

Jelusich Caesaris vitam ex materia historicorum antiquorum lacunosa plenam et integram effecit. Ielusichianus Caesar suci et sanguinis plenus repraesentatur, in praesentia vivere et agere videtur. Quam animantem et spirantem Caesaris pueritiae, de qua vix quaedam memoriae tradita sunt, imaginem apte quaedam affingendo et inveniando expressit! Jelusich in Caesaris animi angulos et latebras sese penitus insinuando cogitationum, consiliorum et sensuum eius exstitit Mommseno acrior indagator. Verum non negaverim eum, cum Caesaris vitam ex longinquo antiquitatis et subobscuri recessu in nostrae aetatis praesentiam protraxisset, nimia vi fingendi et comminiscendi ultra terminum abreptum esse veri similitudinis. Vix enim credibile videtur Caesarem animo omnia consilia, quae eventu post rata facta sint, iam ante praecepisse. Atque Caesarem supra humanas vires potentem finxit. In Cicerone quem cum Caesare colloquentem induxit (p. 413), elevando comtemptissimum, humillimum vanissimum eum faciens adeo sibi non temperavit, ut historiae fidem, plus quam fabulari narratori liceat, obtrectaverit. Quae dissimilitudo inter Jelusich et Ferrero mores et ingenium Caesaris describentes!

Ceterum librum Jelusichii imprimis discipulis legendum censeo, quia res, quas prae nimia et nebulosa temporum longinquitate vix dispiciant, in nostrae aetatis claro lumine collocatas tamquam praesentes vident. In translatione Hungarica, licet mihi liber Germanicus praesto non fuerit, quaedam tamen imprudens falso et ridicule versa deprendi ut: gallius pro gallus (Germanice Gallier); konzularius pro konzulviselt (Germanice: Konzular), Rull-javaslat pro Rullus javaslata (Germanice der Rullische Gesetzesvorlage).

Dr. Kerényi Károly: Korfu és az Odysseia. Pannonia-Könyvtár 34. Pécs, 1937. — Carolus Kerényi ad quaestionem, num insula Corcyra sit sedes ac patria Phaeacum, in qua solvenda philologi iam pridem ingenia et sollertiam exercuerant, adgressus novam eius dissolvendae atque adhuc inusitatam capessivit viam. Carolo enim Kerényi maxima pars philologorum etiam nostra aetate eadem, ac olim Alexandrini Homericae poesis explanatores vestigia calcantes verum invenire non potuisse videntur. Is vero ex nova rerum humanarum contemplatione, vel ut ipse ait, ex novo mundi aspectu Odysseam esse tractandam contendit. Quinam est iste novus mundi aspectus? Nempe vitae et mortis tamquam unius eiusdemque inter se connexae sensus, qui in philosophia, quae vocatur,

Porta urbis Teheran in Persia (pag. 124)

existentiali versatur. Carolus Kerényi existimatur Odysseam non esse poema vitae heroicae, quae a morte inevitabili quasi ei opposita disiungatur, sed eius vitae, quam mors assidua atque semper et ubique praesens pertentat.

In Odyssea mundi huiusmodi aspectus priscae antiquitati colonias condenti ignotus esse non poterat. Quemadmodum pericula casuum multiplicium inter scopulos insidiantur, sic in Odyssea ubique post splendorem maris omnia collustrantem et late fulgentem latet huic splendori alterum latus oppositum. Quidnam erat causae, cur Livius Andronicus non Iliada, sed Odysseam in Latinum converteret? Nimirum ea, quod in Italia Odyssea ut inferna, atra et chthonica animo sensa et percepta est. Atque sicut Phaeacum natura et indoles in diversum trahuntur, una parte eis cum reditus in mortalium patriam, tum altera in Fortunatas Insulas patet, ita Corcyra quoque in utramque partem vergit: Graeciam versus e regione vitae vitalis porrigitur, Italiam versus ora eius rupibus horrida assurgit, quae pars insulae instar Tartarorum est.

Corcyra est insula mortalitatis, ubi in vitae laeta abundantia iam mors pollet et viget. Ei, qui ad Corcyrae cautes et saxa in mari nando contendit, mortis plena licet inhorrescant, dulcedine tamen quadam inenarrabili permulcentur. Graeci de rupe candenti desilientes e vitae abundantis laetitia tamquam mente alienatos se vindicare coactos esse putabant.

Haec est fere opinio Caroli Kerényi Corcyram Phaeacum esse sedem demonstrantis, quae quibusdam fortasse nimis audax esse videtur, tamen negari nequit novam antiquitatis investigendae aperuisse viam.

Mező Ferenc Dr.: A kolozsvári viadaliskola. Budapest Stephaneum-nyomda Rt., 1937. — Franciscus Mező studiosissimus historiae rerum gymnicarum investigator et peritissimus fata ludi battuentium Claudiopolitani inde a primordiis usque ad finem eius cum accuratissima diligentia, tum iucundissima narratione persecutus est. Cum ludi huius ortus et incrementa, quae postea ceperit, conditori Alexandro Farkas Bölöniensis debeantur, necessario

vitam huius viri excellentissimi uberius exposuit. Ceterum hic vir peregrationis, quam per Angliam, Galliam et Americam susceperat, descriptione cumque esset studiis populoribus addictissimus, clarum sibi nomen peperit, atque libro de peregratione sua pervulgato etiam litteratorum hominum favorem et gratiam assecutus in Academiam scientiarum Hungaricam lectus est. At non solum usque ad obitum ludi battuentium permansit adiutor liberalissimus et innocentissimus, sed cum hoc libello etiam aliorum virorum clarorum Transylvaniae vitae attingantur, memoria lectu dignissima societatis Claudiopolitanae et Transylvaniensis replicatur, quam non modo fautores gymnycorum, sed etiam amatores humani cultus civilisque cum voluptate lecturos dicere ausim.

Car. Ács Budapestinensis.

De re aenigmatica. (8)

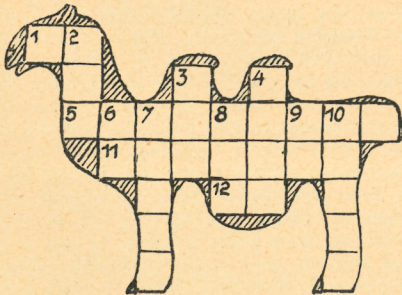
Otto Schmied Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum septimae partis.

40. prosum, postea, puniri, pendeo, pastor, parere, piscis : maiores ; 41. luna, pira, sine, nave, avus, unda, auro : lupus in fabula ; 41. quamdiu, aedilis, olfacis, recurvo, miseris, quamobrem, aedificas, dilacerer, ut sis sons ! 43. lumen, comes, turri, licet, memor, nasci.

Etsi crucigrammatis natura in modo solvendi neque in forma sita est, tamen in hoc ipso genere aenigmatum saepe figurae non sunt minimi momenti. Propter angustias spatii unam tantum figuram proponam :

44. Camelus.

- ad libram: 1. Est usitata praepositio.
5. Et conseruntur haec in stadio
11. Quis locis est camelus utilis.
12. Est nummus commutatis litteris.
- ad perpend: 2. Adiungens est negatio.
3. Ad summum si ab infimo
Has legeris tres litteras,
Mox verbum standi tu invenias.
4. Et item res apparent,
Quis milites non ¶ carent.
6. Quae nota est pro ¶ edidit.
7. Et, si ¶ revertor, idem fit.

8. Confecta sunt ex hac materia:

Catena, vasa, tela, alia.

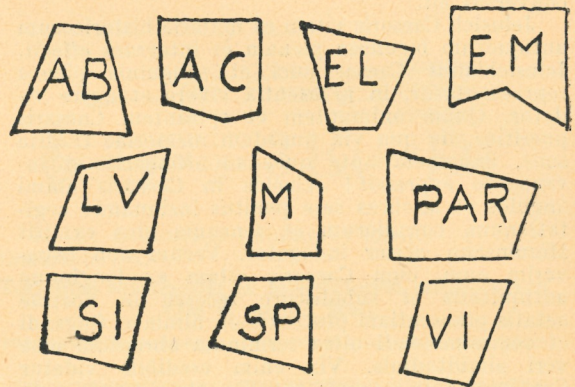
9. Camelus facit hoc, si non quiescit.

10. Quis hunc cum ista re conferri nescit?

IV.

In aliis generibus aenigmatum partes vocabulorum aenigmaticorum offeruntur, quae tantummodo coniungenda sunt velut in *pensis componendi* aut in aliquot generibus *aenigmatum syllabicorum*.

45. Ad componendum.

Qui potest has reliquias
In ordinem adducere,
Huic nobilissimam est fas
Inscriptionem cernere.

(cf. etiam in Iuv. num. I. aen. 5. !)

Huc spectant etiam pensa ad saltum equulei (vel caballi) aut ad tractum regis solvenda, quae e lusu latrunculorum deducta sunt.

46. Ad saltum equulei.

sanc-	dis-		ho-	tri-
	dic	ae	vi-	
se	tis	te	pa-	spes
nos	mur	tes	bus	hic
le-	ia-	se-	Spar-	dum
qui-	tae	gi-	cen-	ob-

47. Ad tractum regis.

cam-	la	gu-	tit	qua-
pum		un-		tu
qua-	dan-		ni-	trem
pe-	dru-	te	pu-	so-

Aenigmatum syllabicorum notissimum est hoc, in quo ex syllabis ordine alphabetico positos voces secundum sententiam allatam componendae sunt, quod pensum plerumque eo sublevatur, quod vocabulorum primis solis vel primis et ultimis vel aliis litteris certi loci proverbium vel dictum quoddam redditur.

48. Ex syllabis.

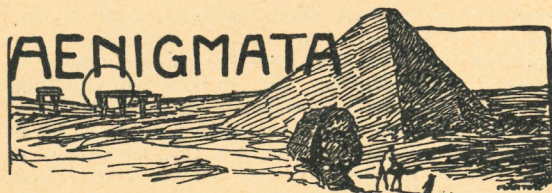
a, do, gi, i, map, na, o, or, pa, po, re, ro, rus, ta, ta, ti, tur, va

Ex syllabis his componantur, Quae voces infra indicantur:

1. Quae vox est «seriei» similis.
2. Gravedine vexato utilis.
3. Pro «nare» saepe hoc adhibeo.
4. Consecutiva est coniunctio.
5. Argenti cupidum sic nomino.
6. Est grata sitienti mi.
7. Sed haec est pars vehiculi.

Tum primis, quartis litteris Sententiam tu percipis.

(cf. in «Iuv.» num. III. aen. 3.!) Continuabitur.

Censor aenigmatum: Otto Schmied Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum numeri VII.

1. triginta; 2. Peleus, Neleus;
3. niger, piger;
4. mala, amat, lama, atat;
5. Georgicon, Vergilius;
6. Monasterium anno 1683 aedificatum est.

Aenigmata recte dissolverunt: I. In Hungaria: Elvira Maklári, Barbara Erdey, Editha Bátor, Irene Lenkei, Mariana Magyar, Maria Petrován (*Theresianum*), Paulus Tolnay (*Scholae Piae*), Ladislaus Keleti, Ludovicus Szöllösy, Petrus Resovszki, Egon Rosner, Georgius Lénárd, Franciscus Maróthy (gymn. *IPEA*), Nicolaus Mayer, Stephanus Székely (*Rákócianum*), Paulus Kristek (*Emericanum*), Olga Kunczer (*Veresianum*), Ioannes Wolkóber (*Madachianum*), Maria Krivoss, Maria Harcz, Maria

Dobbelhof, Martha Kovács, Agnes Szakonyi, Iuditha Angeli, Fedora Dietl, Vera Földváry, Hedviga Gyimesy, Esther Horváth, Gabriella Jantsits, Martha Károlyi, Helena Koltai, Agatha König, Alicia Kühne, Margaretha Lukáts, Erica Palkovics, Margaretha Rózsa, Martha Stein, Aglaea Szemző, Eva Szendrey, Erica Tahy, Magdalena Tittelbach, Christiana Mantel, Valeria Vendl (*Sophianum*), Paulus Kristek (*Emericanum*) *Budapestinenses*. — Carolus Büttner *Strigoniensis* (*Stephaneum*), Iulius Schwarzc *Gyoen-gyoesiensis*, Gabriel Vajda, Emericus Lipsitz *Debrecinenses*, Carolus Ungár, Tiburtius Schmidt, Ludovicus Lenkei, Emericus Tóth, Franciscus Volarik, Nicolaus Simon, Ladislaus Komoróczy, Emericus Ficzer, Tiburtius Iuhász, Titus Sávoly, Ludovicus Markovich, Nicolaus Sávoly, Ludovicus Magassy, Elmarus Karczos, Andreas Pálos, Gabriel Gidáli, Franciscus Horkay, Eugenius Kakuk, Andreas Lénárt, Ladislaus Nyiri, Iulius Oláh, Felix Örs, Franciscus Schubert, Iulius Valent, Gustavus Vongrey, Dionysius Szentgyörgyi, Ladislaus Erdős, Andreas Mihalik *Agrienses* (*Bernardinum*), Alexius Csiszér, Joannes Ágoston, Ioannes Pál, Geyza Diósy, Ludovicus Ginter, Rudolphus Bencze, Carolus Nyitray, Robertus Frankl, Theresia Uzananski, Iosephus Langmár, Adalbertus Huszár, Ladislaus Garbaisz, Ioannes Tóbiás, Geysa Földes, Ioannes Vizi, Zoltanus Kovács, Ioannes Karádi, Iulius Schillinger, Tiberius Balázs, Franciscus Közel, Iosephus Várhegyi, Ioannes Radványi, Iosephus Kovács, Paulus Daby, Iulius Turányi *Matthiaepolitani*, Eleutherius Radó, Ladislaus Bene *Quinqueecclesienses* (*gymn. Soc. Iesu*), Ioannes Skultéty (*Scholae Piae*), Nicolaus Tamás *Szegedinenses*, Ladislaus Kiss, Sara Pákozdy, Martha Seemann, Eva Keresztes *Hajdunasienses*, Andreas Uskert *Tatanus*, Ladislaus Pintér *Sabariensis*. — II. In Germania: Thea Schmied, dr. Guilelmus Fieber *Vindobonenses*, Leo Wiklitzki *Neostadiensis*. — III. In Batavia: Theresia de Haas, Iohanna Timmerman *Harlemenses*, II. classis gymnasii Schiedamensis.

Praemium sorte Fedorae Dietl, Theresiae de Haas, Olga Kunczer, Sarae Pákozdy, Carolo Büttner, Alexio Csiszér, Francisco Horkay, Egoni Rosner, Stephano Székely, Andreae Uskert, Gabrieli Vajda, II-ae classi gymnasii Schiedamensi obvenit.

Liber qui inscribitur «A 10 éves magyar rádió» ab Societate Radiophonica Budapestinensi aenigmata solventibus praemio datus est.

1. Crucigramma.

1	2	3	4	5	6	7	8
				10			
11	12	13				14	
15	16	17			18		
19		20			21		
22				23			
24				25	26		27
28			29		30	31	
32		33			34	35	
		36				37	
38				39			

ad libram:

1. Ne sis oblitus huius feminae!
5. Sed caput esto hic familiae!
9. Quid aget, qui vult erudire?
11. Pro «nisi» potes invenire.
13. Pro «nasci» hoc adhibeo.
14. Adversans est coniunctio.
15. Est animal domesticum.
17. Sollicitat hoc animum.
18. Dic: cuius est ecclesia?
19. Quid volitat per aëra?
21. Pro «nullus vir» id invenis.
22. Emptoris haec est actio.
23. Quae exstant in pomario.
24. Quid ponitur in umeris?
26. Sic vocant Graeca cantica.
28. Infantibus delicia.
29. Pro «donat» quoque invenis.
31. Haec nota est praenominis.
32. Suffixum participii.
33. Est talis pater meus mi,
35. Vocales sunt hae litterae.
36. Est debitoris: hoc dissolvere.
38. Cui imponebant cuncta onera?
39. Est soror patris illa femina.

Ad perpendiculum:

1. Supellex necessaria.
2. Quem maxime attingunt tui?
3. Nec «sum» est neque «eram, fui».
4. Aestatem ubi perages?
5. Haec poma sunt dulcissima.
6. Sunt litterae vocales tres.
7. Est gemina haec littera.
8. Quae res distinguit homines?
10. Hoc pro «crudelis» repperi,
12. Quid erunt posthac pueri?
14. Praenomen est muliebre.
16. Pro «unā» potes dicere,
18. Quid agit hostis capto oppido?
20. Ad te, heus pertinet haec optio.
21. Pro «nim» hoc invenies.
24. Pro quo et «cuncti» adhibes.
25. Cui litus est finitimum?
27. Dant elephantii hanc materiam.
29. Daturus aliquid sic faciam.
30. Quod pro «secura» potes dicere.
33. Est «sicut» simile vocabulum.*
34. Sed hoc est forma copulae.
36. Doctoris est abbreviatio.
37. Pro «mihi» saepe hoc adhibeo.

E consilio Eliae Kemenes rectoris sup. regii Budapestinensis

2. Quadratum magicum:

	1.	2.	3.	4.	
1.					A A E E
2.					E G G O
3.					O O R R
4.					R R S S

* V = U

1. Rusticus me solet colere.
2. «Fero» verbum mi est simile.
3. Graecus deus sum amoris.
4. Multum habeo odoris.

Petrus Hanák disc. Kaposvariensis.

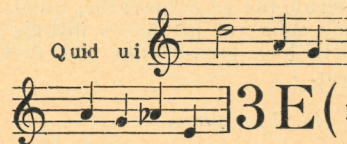
3. Numeris.

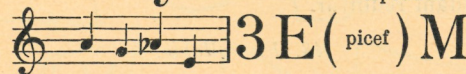
1	2	6	1	Est numerale cardinale.
2	7	8	9	Adverbium est temporale.
3	10	8	11	Autumno nobis saepe dantur.
4	3	12	5	In silvis olim necabantur.
5	12	9	1	Pronomen est demonstrativum (Est genus huius masculinum).

Primis indicatur litteris,
Quibus rebus istud legeris.

O. S.

4.

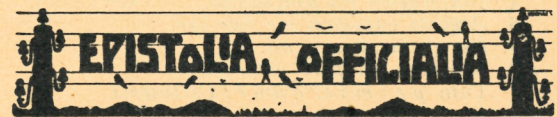
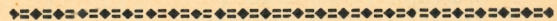
Quid ui ispruden
ispruden
ispruden

 3E(pice)M

J. W.

Nota: Lectoribus minimis et mediis: 2, 3, 4,
maioribus: 1.

Terminus solutionum ad moderatorem mittendarum
dies II mensis Maii.

Corrigenda numeri 7 (Mart.): pag. 100, pro: «conscientia amici», lege: conscientia animi.

V. Gombár, P. Hanák. Gratulatione vestra humanissima gratiam apud me iniistis maximam. — H. Timmermann, Th. de Haas. Alias mittite solutiones in eodem epistulae involucro sumptibus comparcendi causa. — Classis II Schiedamensis. Iucundissima erit vita Rembrandtii, quae etiam in cinemate omnibus placuit. — Animum poetarum et sociorum versiculos scribentium ad conditiones certaminis poetici (pag. 124.) advertimus. — Em. Markó, I. Ehrenfeld, Aur. Csathó, Lad. Iavorik, G. Szekeley, Franc. Solc. Carmina vestra accepi. Maluissem scripta soluta oratione accipere, quia mendas metricas corrigere difficile est. Quare patientia utamini. — E. Laczák, M. Papp, M. Bervin, T. Valday. Diligentiam vestram laudo. Carmina popularia a vobis missa non omnia cum melodia edere possum, quia notae musicae valde sumptuosae sunt. — Ios. Irsik, V. Bors, St. Boross, Lad. Mesko, Fr. Palata, Avenarius. Carissimi collegae et socii! Utinam omnia vestra carmina multo celerius edere possem. Nam vera carminibus inunod, quamquam discipuli libentius legunt narrationes, res iocosas et alia talia. Mense Maio hymnus Eucharisticus publicabitur. — De opusculis cultorum «Musae pedestris» proxime referam.

Sumptibus Societatis Magistrorum Catholicorum Mediarum Scholarum. — A Katolikus Középiskolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses: DR. IOANNES KISPARTI, elnök.)